

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Landsbygden har lösningarna för framtida stora globala kriser” - minister Anttila på seminarium om avtalsförfarande
- Betydande landsbygdsfattigdom inom EU
- Strukturreformen har redan gett resultat visar forskningsprogrammet ARTTU
- Samarbete ger bäst resultat i kommuner med långa avstånd
- Bredbandsutbyggnaden på landsbygden – byalagsmodellen ger mest för pengarna
- Läs även detta: **Nye jordbrukskommissionären mindre intresserad av att reformera CAP *Målet en medborgar- och kundtillvänd, effektiv och resultatrik regionförvaltning – sex myndigheter blir två från årsskiftet *Påverka EU-beslutsfattandet för den frivilliga arbetsinsatsen i EU-projekt *Uppskattat med Byavakt i Årets lokala grupp Hanebo Framtid – Herrljunga Årets kommun *Nytt nummer av Maaseudun kehittäminen Uutiskirje*

Cit: **”Kommunen är en enhet där varje invånare ska ges möjligast stort inflytande.”**
Redaktören på ÖT Börje Hästbacka om att stadsstyrelsebasen Pekka Nurmi vill effektivisera beslutsfattandet i Karleby genom en stark nämndbantning, vilket skulle ske till priset av en svagare demokratisk förankring (Österbottens Tidning 4.12).

”Invånarna bor inte i kommun- och servicestrukturerna.”

Kommunförbundets utvecklingsdirektör Kaija Majoinen som menar att kommun- och servicestrukturreformen inte enbart bör genomföras utgående från förvaltningen, utan det är också nödvändigt att kommuninvånarna är delaktiga och tas med i frågor som är viktiga för dem (Pressmeddelande från Kommunförbundet 20.11).

”Större affärscentrum leder ofrånkomligen till att små butiker ute på landsbygden får stänga. ... Denna utveckling ger mer utsläpp och kräver mer energi för att förflytta sig till och från affären.”

Korsholmsbon Bjarne Mara som när förhoppningen om att beslutsfattarna, som välkomnat bl.a. Ikea i Vasa, ger sin vision om hur ett alternativt samhälle ser ut (Vasabladet 4.12).

**”LANDSBYGDEN HAR LÖSNINGARNA FÖR FRAMTIDA STORA GLOBALA KRISER”
– MINISTER ANTTILA PÅ SEMINARIUM OM AVTALSFÖRFARANDE**

Jord- och skogsbruksminister Sirkka-Liisa Anttila gav i sitt tal uppmaningen att berätta mer omfattande om landsbygdsavtalsförfarandet, samt hoppades att det skulle bli ett

allmänt förfaringssätt i hela Finland. Ministern förutspådde en god framtid för finländska landsbygden, för den har ”nycklarna” för att lösa framtidens stora globala kriser. Hit hör en matproduktion för en allt mer växande befolkning, vattenbristen och energiproduktionen. Anttila tog även fram strävandena efter att minska byråkratin. För det här behovet gav hon ett gott exempel: I Sverige har projektansökningsblanketten för Leader-finansiering två sidor, medan blanketten i Finland är på åtta sidor. Palvelukodin Kummelis chef Ville Kuusinen gav på sin sida det vardagliga som en liten förening kan få erfara i att producera mångsidig service för kommuninvånarna i en liten skärgårdskommun. I framställan fanns både glädje och sorg, utmaningar och verklighet. Ordföranden för Someron Liikunta ry:s direktions Jouni Oksanen och dess verksamhetsledare Arvi Teppala berättade, hur föreningen i över tio års tid har producerat motionservice i Somero stad. Genom det här förfarandet har man lyckats erbjuda motionservice i genomsnitt billigare för området, på samma gång som servicens nivå och utnyttjandegrad har stigit. För staden har det här betytt någon miljon inbesparing i produktionen av motionservice. Pia Mustonen från Maaseudun Sivistysliitto (MSL) – Landsbygdens bildnings- och kulturförbund talade om MSL:s byahövdingutbildning och dess material. Genom utbildningen, som erbjuds i hela Finland med fri tillgång till materialet på Internet, kan vilken förening som helst utveckla sin verksamhet systematiskt. Seminariet *Yhteistyöhön ja toimintaan-sopimuksellisuusseminaari* hölls 25.11 i Helsingfors. Med tillställningen ville man berätta om avtalsförfarandet, speciellt ur kommunernas och andra myndigheters synvinkel – utan att glömma praxis. Seminariet var lyckat med över 60 deltagare. Arrangörer var Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) och dess temagrupp för landsbygdsavtal, landsbygdsnätverksenheter, samt Byaverksamhet i Finland rf. *Uppgifterna (på finska) och länkar till seminarieföreläsningarna finns på hemsidan för Sopimuksellisuus info under adressen <http://www.sopimuksellisuus.info/page1001.html>.*

BETYDANDE LANDSBYGDSFATTIGDOM INOM EU

Över hälften av EU:s totala befolkning bor på landsbygdsområden, som erbjuder en mängd av fördelar för landsbygdsinvånarna. Men trots detta existerar allvarliga strukturella problem i landsbygdssamhällena. En studie som undersökt omfattningen av social utslagning och fattigdom på landsbygdsområden, bekräftar att landsbygdsfattigdom är både betydande art och högst differentierad inom EU. Undersökningen visar att nyckelfaktorerna bakom landsbygdsfattigdomen inkluderar frågor som är relaterade till demografin, avlägsenhet, utbildning och arbetsmarknad. Barn, unga människor, arbetslösa, lågutbildade arbetare, lantbrukare och minoriteter är de mest utsatta för social utslagning på landsbygdsområden. Dessa grupper är alla i riskzonen inom EU:s 27 länder, särskilt då i östra och södra Europa. I undersökningen visar forskarna, att den relativa fattigdomsriskerna i landsbygdsområden har varit mer än två gånger högre än i urbana områden i länder som Portugal, medan landsbygdsbefolkningen i Litauen och Ungern kan ha fattigdomsrisknivåer som är så höga som tre gånger de som finns för invånarna i de största städerna i dessa medlemsstater. Avlägsenhet, låg befolkningstäthet och isolation från viktig service och inkomstmöjligheter förvärrar ofta den sociala utslagningen bland högriskgrupperna och utmärker fattigdomen i landsbygdsområden i relation till de urbana områdena. Dessutom är landsbygdsbebyggelsen under standarden i många länder och skillnader i arbetsmarknaden angående kön, ålder eller ras, liksom saknad av differentiering i landsbygdsekonomin, bidrar till att försämra landsbygdsfattigdomens problem. Sådana här berövande faktorer är ofta osynliga, då det saknas noggranna uppgifter och kapaciteten är begränsad i tillämpandet av fattigdomsindikatorer inom små, lokaliserade landsbygdsområden. Bättre förståelse av dynamiken bakom landsbygdsfattigdomen förblir central för beslutsfattarna som är involverade i problemen. Det här kan man bl.a. läsa om i senaste nyhetsbrevet *RUR@L News*

från European Network for Rural Development (ENRD), alltså det europeiska nätverket för landsbygdsutveckling. *Det sjätte numret (November 2009) av RUR@L News – Newsletter for the ENRD finns under webbadressen http://newsletter.enrd.eu/ruralnews6_en.pdf.*

I nyhetsbrevet kan man hitta information om landsbygdsutvecklingen i världen. Målet är att vara ett interaktivt verktyg som ger information. Den som vill kan även sända e-post om sina erfarenheter inom landsbygdsutveckling i den egna regionen till e-mailadressen newsletter@enrd.eu.

STRUKTURREFORMEN HAR REDAN GETT RESULTAT VISAR FORSKNINGSPROGRAMMET ARTTU

Forskningsprogrammet ARTTU, som utreder hur kommun- och servicestrukturreformen har lyckats i kommunerna, visar att under de senaste åren har kommunsammanslagningarna tydligt förbättrat kommunernas utvecklingsmöjligheter med flera mått mätt.

Vetenskapsdirektören för forskningsprogrammet, professor emeritus Pentti Meklin vid Tammerfors universitet, finner intressanta likheter i utvecklingen av de kommuner som har sammanslagits 2007 och 2009. *"Kostnaderna för serviceproduktionen är inte lika höga som i kommuner som inte gått samman. De kommunanställda anser att arbetslivskvaliteten är en aning bättre och kommuninvånarna upplever en starkare samhörighet med sin hemtrakt. Strukturreformen har delvis medfört förbättringar också i sammanslagna kommuners service. Ett bra exempel på detta är hemvårdsservicen för äldre. Sammantaget har förnyelsen av strukturerna medfört snarare möjligheter än hot, anser Meklin."* Hur nödvändig reformen är ur beslutsfattarnas och invånarnas syn, påverkas av den lokala ekonomin, de kommunanställdas upplevelse av trivseln och kvaliteten i arbetslivet och olika servicelösningar i kommunerna. Enligt forskningschefen Marianne Pekola-Sjöblom vid Kommunförbundet är de kommunala beslutsfattarna optimistiskt inställda till förbättringen av kvaliteten och tillgången på service i takt med att reformen framskrider. Kommuninvånaren värdesätter sin kommun för att den erbjuder möjligheter att påverka och identifierar sig starkt med hemtrakten, där den typiske invånaren anser att den egna kommunen tillhandahåller servicen på ett kompetent sätt. Pekola-Sjöblom framhåller att situationen i kommunerna varierar i fråga om både regioner och granskningsperspektiv. Samtidigt som kommuninvånarnas omständigheter och kommunens förvaltning blir bättre på ett håll, kan det bli sämre på ett annat håll. Att strukturerna ruskats om, har öppnat möjligheter för nya ledningsformer, för ett utvecklingsintresse och också för radikala genomförandereformer. Utvecklingsdirektören Kaija Majoinen vid Kommunförbundet menar att en stark ledning i samarbete mellan de förtroendevalda och tjänsteinnehavarna är nödvändig för genomförandet av strukturreformen. *Uppgifterna finns i ett pressmeddelande från Kommunförbundet på http://www.kommunerna.net/k_perussivu.asp?path=255;264;271;573;145751;155960;156607&voucher=0B5CE003-C4BF-4BCD-8501-2D98394A1B43.*

Forskningsprogrammet ARTTU, som genomförs vid sju olika universitet och inleddes hösten 2008, realiseras i samarbete mellan Finlands Kommunförbund, sju olika ministerier och 40 kommuner. Programmet följer upp inverkan av reformen på den kommunala servicen, demokratin och ledningen, personalen, den kommunala och regionala ekonomin och en fungerande samhällsstruktur fram till år 2013. Ramlagen för strukturreformen som anger riktlinjerna för reformerna gäller till slutet av 2012. Kommuninvånarnas bedömningar har samlats in hösten 2008, före den ekonomiska krisen tillspetsades. De första programresultaten presenterades 20.11.2009 i Helsingfors. För mer om programmet ARTTU se adress http://www.kommunerna.net/k_perussivu.asp?path=255;264;15297;44233;130012.

SAMARBETE GER BÄST RESULTAT I KOMMUNER MED LÅNGA AVSTÅND

I trakter med långa avstånd och gles bebyggelse är det besvärligt att förflytta sig från ett ställe till ett annat för att få den service som behövs. Kommunsammanslagningar underlättar inte heller för invånarna att få tillgång till tjänster, vilket däremot ofta är fallet när tätortskommuner går samman. Kommunerna måste våga söka, planera och genomdriva nya ändamålsenligare lösningar, och där staten bör dra sitt strå till stacken i form av finansieringshjälp och uppmuntran. Tillsammans kan kommunerna, Kommunförbundet och staten ta fram nya verksamhetsmodeller som är i samklang med redogörelsen om strukturreformen. Företag, församlingar och organisationer har genom samarbete med kommunerna redan åstadkommit många välfungerande lösningar, som bidragit till att de äldre i många kommuner med långa avstånd kan bo kvar hemma. Ny teknik underlättar kommunernas serviceproduktion, invånarnas vardag och företagets verksamhet. Rörliga tjänster kan föras direkt till invånarna, medan samarbete undanröjer onödiga gränser. Tillsammans kan man tackla framtidsutmaningarna. Det första skedet av projektet kring kommuner med långa avstånd, som slutförts i samarbete med kommunerna Ilomants, Pello, Pudasjärvi, Rautavaara och Salla, visar att kommunerna har en genuin vilja att samarbeta med nationella beslutsfattare och aktörer. Men staten måste även göra en insats genom att stöda kommunerna och luckra upp normerna, för annars kan tillgången till service och en lokalt förankrad utveckling av det finländska samhället äventyras. Kommunförbundets utvecklingsdirektör Kaija Majoinen redogjorde för resultaten av ett projekt kring kommuner med långa avstånd vid ett seminarium som ordnades i Helsingfors av Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp. *Uppgifterna ingår i ett av Kommunförbundets meddelanden från 4.12 på http://www.kommunerna.net/k_perussivu.asp?path=255;264;271;573;145751;157115;157274*

Se även ett annat pressmeddelande samma dag från Kommunförbundet som handlar om att äldre, unga och handikappade har inflytande i kommunerna. Webbadressen är http://www.kommunerna.net/k_perussivu.asp?path=255;264;271;573;145751;157115;157246

BREDBANDSUTBYGGNADEN PÅ LANDSBYGDEN – BYALAGSMODELLEN GER MEST FÖR PENGARNA

En väl utbyggd infrastruktur för anslutning till bredband, skapar förutsättningar för en levande och attraktiv landsbygd. Men när marknaden inte vill och statens pengar inte räcker till, måste man ta saken i egna händer ifall man på landsbygden skall få tillgång till bredband med hög överföringskapacitet, där både Internet, telefoni och TV kan samsas. I dag har mer än 600 byar i Sverige byggt sina egna nät, som har kopplats mot stadsnät och andra nätägare. Genom att bilda samfälligheter eller ekonomiska föreningar, har byalagen genom eget arbete, och ibland med stöd av staten och kommunerna, lyckats få fiber till hemmet, vilket innebär att de har en framtidssäker bredbandsinfrastruktur med i princip obegränsad kapacitet. I broschyren från Svenska Stadsnätsföreningen och Lantbrukarnas Riksförbund berättas om fördelarna med fibernät och hur man går tillväga för att öka farten i hembygden med stöd från olika håll. *Broschyren Bredband till dig som bor på landsbygden – en introduktion finns under adressen <http://www.ssnf.org/upload/Projektokument/Fiber%20till%20byn/Bredband%20till%20dig%20som%20bor%20på%20landsbygden%2020091112.pdf>*

Enligt forskaren Philip Donner i Kajana är Sverige ett föregångarland, när det gäller konstruktion av I-samhällets snabba nätverk. Genom det stora tidsmässiga försprånget har man också, tidigare än i Finland, insett medborgarinitiativets betydelse. Man har även erfarenhet av de stora inbesparingar, som står till buds för den som själv tar ansvaret för fiberbygget. Broschyren tar också ställning till begreppet ”öppet nät”, vilket möjliggör för användaren att fritt välja önskad operatör och tillgång till ett stort tjänsteutbud som levereras på en fri marknad. Vi på Finlands landsbygd domineras av de lokala teleoperatörerna, om

inte staten säkerställer det öppna nätet.

LÄS ÄVEN DETTA

Nye jordbrukskommissionären mindre intresserad av att reformera CAP

Den nya jordbrukskommissionären Rumänen Dacian Ciolos, som tar över ansvaret för agrarsektorn i den nya EU-kommissionen, anses vara mindre intresserad av att reformera CAP än föregångaren Mariann Fischer Boel från Danmark. Ciolos förhåller sig avvaktande till en avreglering och föredrar en stark jordbruksbudget med fortsatta stöd för familj jordbruken. I de gamla EU-länderna räknar man även med att den nya agrarkommissionären eftersträvar en snabb utjämning av jordbrukets stödnivå mellan öst och väst. Under en pressinformation i Bukarest uttryckte Ciolos förhoppningen om ett gott samarbete med EU:s medlemsländer och EU-parlamentet för en framtida evolution inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Med adress till sina kritiker lovade Ciolos att han främst ser sig som EU-kommissionär med uppgift att tjäna hela EU och alla dess medlemsländer. *Uppgifterna är från tidningen Landsbygdens Folk (från 4.12) och finns på adressen http://www.slc.fi/lf_nyhet.asp?id=3053.*

Målet en medborgar- och kundtillvänd, effektiv och resultatrik regionförvaltning – sex myndigheter blir två från årsskiftet

Republikens president stadsfäste 20.11 lagstiftningen om revidering av regionförvaltningen (ALKU). Reformen, som träder i kraft 1.1.2010, grundar sig på regeringsprogrammet för Matti Vanhanens II regering och målet är en medborgar- och kundtillvänd, effektiv och resultatrik regionförvaltning. I och med reformen ska uppgifterna inom statens regionförvaltning ordnas i två myndigheter: Regionförvaltningsverket samt Närings-, trafik- och miljöcentralen. Till dessa sammanförs och omorganiserar uppgifterna vid statens nuvarande sex myndigheter (länsstyrelserna, arbets- och näringscentralerna, de regionala miljöcentralerna, miljötillståndsverken, vägdistrikten och arbetarskyddsdistrikten). *Uppgifterna är från Österbottens arbets- och näringscentralers informationsblad Landsbygdsärenden, december 2009 som finns under adressen <http://www.te-centralen.fi/Public/download.aspx?ID=18268&GUID={4B6EF68A-C310-4BAE-92A6-CA640F1D1A1A}>. För mer information se www.finansministeriet.fi/alku.*

Påverka EU-beslutsfattandet för den frivilliga arbetsinsatsen i EU-projekt

EU-kommissionen granskar de ekonomiska verksamhetsstadgarna just nu med målet att förenkla de finansieringsstadgar och verksamhetssätt som hör till EU-budgeten. Man konsulterar även medborgare och organisationer ännu en vecka framåt, till och med 18.12. Det finns således ännu möjlighet att påverka EU-beslutsfattandet, vad gäller godkännandet av föreningarnas frivilliga aktörers arbetsinsats som egen finansieringsdel i EU-projekt, alltså att den frivilliga arbetsinsatsen kunde ges ett beräknat, ekonomiskt värde, för att det skall bli en del av projektadministratörens ekonomiska insats i projektet. Kommentarer kan sändas per e-mail. *Under adressen http://ec.europa.eu/budget/consultations/FRconsult2009_en.htm kan man bekanta sig med konsultationsdokumentet (PDF consultation document) och tilläggsuppgifter om granskningsprocessen. Konsultationsdokumentet innehåller frågor som man hoppas EU-medborgarna svarar på.*

Uppskattat med Byavakt i Årets lokala grupp Hanebo Framtid – Herrljunga Årets kommun

Riksorganisationen Hela Sverige ska levas (HSSL:s) utmärkelsekommitté utsåg Hanebo Framtid i Bollnäs kommun till Årets lokala utvecklingsgrupp 2009 med motiveringen: *"Hanebo framtid ser möjligheter och ger självtillit åt bygden. Föreningen arbetar sedan många år tillsammans med kommunen och organisationer för att stärka och utveckla*

attraktionskraften i bygden. Här gäller devisen från ord till handling.” Föreningen har ett starkt engagemang för hela sin bygd och en mängd arbetsgrupper som jobbar aktivt med olika frågor. Sedan år 2002 organiserar föreningen Hanebo Framtid Byavakt, vilket innebär att ett antal invånare åker runt om nätterna, efter ett schema, för att se till att allt är lugnt. Detta är mycket uppskattat, både av invånarna som skjuter till pengar för bensinen, och av polisen. Mer om utmärkelsen och föreningen finns på deras hemsida www.haneboframtid.se. Till Årets kommun 2009 utsåg HSSL:s utmärkelsekommitté Herrljunga kommun med följande motivering: ”Herrljunga kommun har under många år arbetat aktivt för att skapa en ”vi-anda” och lyfta fram landsbygden. Målmedvetet har kommunen stärkt underlaget för byskolorna och den lokala servicen genom att uppmuntra och stötta bostadsbyggande på landsbygden. Detta ger framtidstro i hela kommunen!” I kommunen finns ett mycket aktivt kommunbygderåd som representerar de lokala grupperna. Kommunbygderådet är en respekterad samarbetspartner och remissinstans för olika frågor som exempelvis boendeplanering, vindkraftsplanering, översiktsplaner m.m. Kommunen arbetar med demokratiutveckling på flera sätt och där politiker samt tjänstemän träffar invånarna på regelbundna träffar i utlokaliserade kommunfullmäktige- och kommunstyrelsemöten. Invånarna har möjlighet att ställa medborgarfrågor och gå på öppna sammanträden, till vilka alla är välkomna. För mer om utmärkelsen och Herrljunga kommun se adresserna <http://www.helasverige.se/kansli/nyheter/visa-nyhet/blog/1/399/2/> respektive <http://www.herrljunga.se/>.

Nytt nummer av Maaseuden kehittämisen Uutiskirje

Svensk Byaservice Nyhetsbrev inom landsbygdsutveckling i finsk version, *Maaseudun kehittämisen Uutiskirje*, har utkommit med femte numret för i år (kan läsas snart på Svensk Byaservice hemsida www.bya.net, Östra Nylands Byar rf:s www.itukylat.fi, Järvi-Suomen kylät ry:s www.jasky.net och Byaverksamhet i Finland rf:s www.kylatoiminta.fi). Byaombudet Henrik Hausen vid Järvi-Suomen kylät står för översättningen och urvalet från de svenska versionerna av Nyhetsbrevet.

Den som är intresserad av den finska versionen kan meddela namn och e-mailadress, samt namnet på det man representerar, t.ex. förening, organisation, arbetsplats o.s.v. till e-mailadressen kenneth.sundman@ssc.fi.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
